

Jerzy Kazimierz Babiak

*Architektura sakralna
dekanatu kepińskiego*

Historia i współczesność

ARCHITEKTURA SAKRALNA

DEKANATU KĘPIŃSKIEGO

Historia i współczesność

Jerzy Kazimierz Babiak

ARCHITEKTURA SAKRALNA
DEKANATU KĘPIŃSKIEGO
Historia i współczesność

Kępno–Poznań 2021

Recenzja naukowa:

prof. dr. hab. Ryszard Kowalczyk, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

ks. dr Waldemar Hanas, Archidiecezja Poznańska

Zdjęcia: Jerzy Kazimierz Babiak

Wydanie książki jest współfinansowane przez samorząd Województwa Wielkopolskiego

**SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO**

wielkopolska.
kultura u podstaw

© 2021 by Wydawnictwo Naukowe SILVA RERUM

© 2021 by Jerzy Babiak

All rights reserved

ISBN 978-83-66353-82-4 – Książka w twardej oprawie

ISBN 978-83-66353-83-1 – Publikacja elektroniczna online lub do ściągnięcia

Wydanie I: Wydawnictwo Naukowe SILVA RERUM

www.wydawnictwo-silvarerum.eu

Poznań 2021

Redaktor prowadzący: dr Paulina M. Wiśniewska

Korekta: Marek Urbaniak, dr Sebastian Surendra

Projekt okładki: Studio Graficzne SILVA RERUM

Skład i łamanie: Studio StrefaDTP

*Książkę dedykuję
moim braciom
Józefowi i Stefanowi
oraz pamięci
naszych rodziców*

Przedmowa	9
Słowo wstępne	11
Wprowadzenie	15

Część I. Kościoły i kaplice murowane 19

Kościół dekanatu kępińskiego.....	21
Kępno – parafia św. Marcina Biskupa.....	23
Kępno – parafia Matki Bożej Różańcowej	32
Hanulin – parafia Matki Boskiej Częstochowskiej.....	37
Baranów – parafia św. Andrzeja Apostoła i św. Wawrzyńca	43
Baranów – parafia Miłosierdzia Bożego	48
Słupia pod Kępnem – parafia Wszystkich Świętych.....	50
Donaborów – parafia św. Marcina	54
Grębanin – parafia NMP Niepokalanie Poczętej	62
Olszowa – parafia św. Jadwigi Śląskiej.....	69
Świba – parafia św. Katarzyny Aleksandryjskiej.....	73
Kierzno – parafia Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny	77
Myjomice – parafia św. Józefa i Wszystkich Świętych	81
Kaplice modlitewne	87

Część II. Kapliczki, figury, krzyże 97

Kapliczki przydrożne	101
Figury.....	127
Krzyże przydrożne.....	145
Kaplice i krzyże oczami artystów	187
Spis fotografii	191
Bibliografia.....	197
O Autorze.....	199

Globalizacja to determinanta naszej współczesności. Jej rezultatem jest m.in. to, że poznajemy inne kraje, inne kultury, a także możemy łatwiej wybrać swoje miejsce zamieszkania.

Wszystkie te procesy prowadzą do pogłębiania wielokulturowości zarówno całych narodów, jak i lokalnych społeczności. Uznając powyższy paradygmat, coraz większego znaczenia nabiera pielęgnowanie własnej, rodzimej tożsamości kulturowej. Ważnym elementem tej tożsamości jest architektura sakralna – i to zarówno o wielowiekowej tradycji, jak i powstała w ostatnim czasie.

Z ogromnym zadowoleniem należy przyjąć ostatnią monografię¹ Jerzego Babiaka nt. Ziemi Kępińskiej. Publikacja objęta została patronatem Towarzystwa Miłośników Ziemi Kępińskiej. Towarzystwo powstało w 1973 r. Jego misją jest pogłębianie wiedzy o regionie oraz przedstawianie dorobku kulturalnego, w tym zwłaszcza rodzimej twórczości artystycznej i społecznej. Wśród zadań TMZK jest także działalność edukacyjno-promocyjna regionu kępińskiego, realizowana poprzez wydawanie publikacji nt. jego historii i walorów kulturowych².

Należy podkreślić, że książka w całości jest dziełem autora, który wywodzi się z Ziemi Kępińskiej i mimo że wyjechał z rodzinnego miasta ponad pół wieku temu, nadal utrzymuje z miastem, gdzie spędził młodość, stałe związki. Od chwili założenia Kępińskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku pełni funkcję Przewodniczącego Rady Programowej, a w bieżącej kadencji również funkcję Wiceprezesa Towarzystwa Miłośników Ziemi Kępińskiej.

¹ Patrz także tegoż autora: *Lwowskie sacrum. Nostalgiczna podróż śladami polskości i Polaków*, Poznań 2020.

² *Wpisani w historię Ziemi Kępińskiej*, TMZK, Kępno 2004; *Znani mieszkańcy Ziemi Kępińskiej*, TMZK, Kępno 2015; K. Sumisławska, *Życie kulturalno-społeczne Kępna i powiatu w okresie powojennym*, TMZK, Kępno 2017; K. Cieplik, *Rychtalscy Organmi-strzowie*, TMZK, Kępno 2018.

Jerzy Kazimierz Babiak jest równocześnie autorem licznych publikacji nt. Ziemi Kępińskiej zamieszczanych w „Przeglądzie Wielkopolskim”³.

Mam głębokie przekonanie, że publikacja Jerzego Kazimierza Babiaka spotka się z zainteresowaniem zarówno mieszkańców Ziemi Kępińskiej, jak i tych, którzy spędzili tutaj młode lata. Polecam ją również regionalistom, niezależnie od ich formalnych relacji, jakie ich łączą z naszą uroczą małą ojczyzną.

Marian Lorenz

Prezes Towarzystwa Miłośników Ziemi Kępińskiej

³ „Przegląd Wielkopolski”, nr 110 (4/2015) – artykuły: *O powiecie kępińskim, Dworzec kępiński – unikalna budowla infrastruktury kolejowej, Kultowe obiekty sakralne, Wacław Kokociński (1886–1965) [Wybitni Kępnianie], Tadeusz Piotr Potworowski (1898–1962) [Wybitni Kępnianie]*, recenzje: *Tutaj także jest Wielkopolska. Historyczno-kulturalno-przyrodniczy dorobek powiatu kępińskiego*, oprac. A. Biniek [Z półki Wielkopolanina], *Kępińscy Żydzi*, red. M. Łapa [Z półki Wielkopolanina], *Dzieje Gimnazjum i Liceum w Kępnie (1920–2010)*, red. W. Mazurkiewicz [Z półki Wielkopolanina]; „Przegląd Wielkopolski” 2020-1 (127) – współautorstwo artykułu z Marianem Lorenzem, *Walory kulturowe Ziemi Kępińskiej*; „Przegląd Wielkopolski” 2020-2 (128) – artykuły: *Młodzi animatorzy kultury Ziemi Kępińskiej*, współautorstwo z Marianem Lorenzem, *Reprezentacyjny Chór Powiatu Kępińskiego „Con Brio”*; „Przegląd Wielkopolski” 2020-3 (129) – recenzje: *Ryhtalscy organmistrzowie*, oprac. Kazimierz Cieplik [Z półki Wielkopolanina].

„Stare te zabytki wiejskiej sztuki i budownictwa giną z rokiem każdym i przyjdą czasy, w których z powodu samej starości znikną zupełnie. Dopóki więc istnieją tu i ówdzie, choć nie zawsze piękne lub ciekawe, ale zawsze dające obraz miejscowej kultury, powinny być ołówkiem lub fotografią odtworzone i zebrane z całego kraju”.

Zygmunt Gloger, *Encyklopedia Staropolska*, t. III

Niniejsza publikacja przedstawia obiekty sakralne dekanatu kępińskiego. Wybór tematyki i umiejscowienie jej na tym terenie jest nieprzypadkowe. Autor publikacji młodzieńcze lata spędził w Kępnie, w związku z czym kształtująca się świadomość duchowo-religijna silnie związana była z kępińskim kościołem. W późniejszym okresie również uroczystość zaślubin, także z mieszkanką tego miasta, miała miejsce w kościele parafialnym św. Marcina.

Publikacja stawia sobie dwa zasadnicze cele. Pierwszy dotyczy prezentacji kościołów i zabytkowej architektury, unikalnych obrazów i rzeźb często znanych artystów, ale także zachowania regionalnych dóbr kultury zgromadzonych w tych świątyniach. Drugi cel ogniskuje się wokół małej architektury, tj. kapliczek, figur i krzyży. Wiele tych obiektów ma bogatą historię i było świadkiem ważnych wydarzeń, zarówno dla lokalnej społeczności, jak i poszczególnych rodzin i osób. Świadcowie wielu tych wydarzeń lub osoby mające tylko o nich wiedzę przekazywaną przez wcześniejsze pokolenia niestety już odchodzą. Zachowajmy zatem pamięć o tych wydarzeniach świadczących o historii naszych rodzin i miejscowości. Dodać ponadto należy, że w Wielkopolsce rola kapliczek, figur i krzyży była szczególna. Stanowiła ona element motywów patriotyczno-niepodległościowych. Tutaj bowiem już w zaborze pruskim w ramach polityki

Kulturkampf kapliczki i krzyże były usuwane z polskiego pejzażu. Sytuacja w jeszcze ostrzejszej formie miała miejsce w okresie okupacji hitlerowskiej, kiedy to eliminacja wszystkich przejawów polskości była okrutniejsza.

Książka składa się z dwóch części. Pierwsza obejmuje tzw. duże obiekty sakralne, tj. kościoły i kaplice modlitwne dekanatu kępińskiego. W drugiej zaprezentowano małą architekturę sakralną, na którą składają się kapliczki figury i krzyże przydrożne.

We wprowadzeniu omówiono skrótowo genezę i historię dekanatu kępińskiego, wskazując równocześnie na meandry historii Ziemi Kępińskiej, która przez stulecia znajdowała się w różnych systemach państwowych.

Część pierwsza publikacji jest najobszerniejsza. Przedstawiono w niej wszystkie parafie dekanatu kępińskiego, koncentrując się głównie jednak na świątyniach parafialnych. Zaprezentowano więc świątynie należące do dwóch parafii zlokalizowanych w samym Kępnie, dwóch parafii istniejących w Baranowie, parafii w Grębaninie, w Słupi pod Kępnem, Donaborowie, Olszowie, Świbie, Kierznie, Myjomicach i Hanulinie. W tej części przedstawiono także kaplice modlitwne.

W części drugiej czytelnik znajdzie fotografie z krótkim opisem obiektów małej architektury sakralnej – przydrożnych kapliczek, figur i krzyży usytuowanych na terenie dekanatu kępińskiego. Te „małe” obiekty sakralne były często świadkami ważnych wydarzeń historycznych, a w czasach zaborów i okupacji niemieckiej niekiedy jedynym miejscem umożliwiającym kontynuację kultu religijnego. Kapliczki, figury i krzyże odgrywają również w czasach współczesnych istotną rolę zarówno w sprawowaniu praktyk religijnych, jak i stanowią świadectwo istotnych wydarzeń historycznych, które miały miejsce na tamtejszych terenach. Obecnie obserwujemy renesans spotkań modlitwnych przy wiejskich kapliczkach⁴.

Wymaga wyraźnego podkreślenia, że informacje zawarte w drugiej części publikacji nie pretendują do wyczerpującej wartości historycznej. Założeniem podjętego projektu było pozyskanie wiedzy na temat lokalnych kapliczek, figur i krzyży od okolicznych mieszkańców. To oni bowiem wiedzę tę przekazują kolejnym pokoleniom.

Pragnę złożyć serdeczne podziękowania wszystkim za wsparcie i pomoc w odkrywaniu tajemnic Ziemi Kępińskiej. Należy tu wymienić szczególnie: Janusza Babiaka, Krystynę Burzałę, Stanisława Opaca, Kazimierza Czworow-

⁴ O renesansie majowych modlitw przy wiejskich kapliczkach świadczy tekst zawarty w „Gazecie Krakowskiej” z 2 maja 2021 r. pt. *Podhale. Majowe modlitwy przy kapliczkach. Piękna tradycja znów wróciła do góralskich wiosek.*

skiego, Sewerynę Klein, Mariana Lorenza, Tadeusza Podymę, Irenę Sadek, Jana Wawrzyniaka, Ewę Wrzyszczyk oraz Annę Wojtaszek.

Osobne podziękowania składam Mirosławie Malinowskiej i Janowi Sarnowskiemu, wybitnym znawcom zabytków w gminie Baranów, za ich emocjonalne zaangażowanie w całym okresie przygotowywania publikacji. Dziękuję ponadto Pani Małgorzacie Frali-Kędzior, Naczelnik Wydziału Oświaty i Kultury Urzędu Miasta i Gminy w Kępnie, oraz nauczycielom za zaangażowanie i pomoc w dotarciu do cennych informacji na temat małych obiektów sakralnych naszego regionu.

Publikacja adresowana jest zarówno do osób zamieszkujących obszar należący do Dekanatu Kępińskiego, jak i do tych, którzy wcześniej tu mieszkali, a dzisiaj znajdują się daleko od swoich rodzinnych okolic. Niech fotografie przedstawione na kartach tej publikacji skłonią ich do refleksji nad historycznym dziedzictwem naszej „małej ojczyzny”.

Dekanat stanowi podstawową jednostkę administracyjną Kościoła katolickiego. Pojęcie dekanatu wywodzi się z łac. *decanus* (zarządzający dziesięcioma). W praktyce kościelnej dekanat jest jednostką organizacyjną obejmującą od kilku do kilkunastu parafii. Na jego czele stoi dziekan, wizytujący parafie podległego mu rejonu w sposób określony przez biskupa diecezjalnego.

W Europie Zachodniej pierwsze dekanaty powstały już ok. VI–VII w., w Polsce zaś dopiero w XII w. U schyłku średniowiecza ich rola wyraźnie osłabła i dopiero w okresie potrydenckim⁵ ponownie zyskały na znaczeniu, stając się pośrednim ogniwem administracji diecezjalnej. Dekanat, obok zadań typowo administracyjnych, stanowi zwartą strukturę obejmującą część diecezji.

Ziemia kępińska w sensie przynależności administracyjnej do struktur Kościoła katolickiego należała od początku swego istnienia do archidiecezji wrocławskiej. Diecezja wrocławska znajdowała się natomiast w owym czasie w strukturze metropolii gnieźnieńskiej i należała do jurysdykcji metropolity gnieźnieńskiego.

Jedną z jednostek administracyjnych diecezji wrocławskiej był wówczas tzw. archiprezbitera (dekanat) ostrzeszowski, do którego należały parafie z terenów Ziemi Kępińskiej. W 1738 r. dekanat ostrzeszowski, do którego należało 21 parafii, rozdzielono na dwie odrębne jednostki. W strukturze dziekanatu ostrzeszowskiego pozostało 12 parafii, pozostałe przydzielono natomiast do nowego dekanatu z siedzibą w Opatowie. Parafia kępińska znalazła się wraz z dziesięcioma innymi w dekanacie opatowskim⁶.

Przełomowym momentem dla struktur Kościoła katolickiego na Ziemi Kępińskiej był rok 1786. Wówczas to, w ramach reorganizacji władz kościelnych, utworzono dekanat kępiński. W jego skład weszło 11 parafii: Baranów,

⁵ Sobór trydencki – sobór powszechny Kościoła katolickiego, który miał miejsce w latach 1545–1563.

⁶ Wraz z Kępem do dekanatu opatowskiego należały: Opatów, Grabów, Wyszanów, Olszowa, Donaborów, Siemianice, Trzcinica oraz Bukownica.

Kępno, Doruchów wraz z Bobrownikami, Wyszaków, Olszowa, Donaborów, Siemianice, Grębanin, Trzcianica z Laskami, Myjomice oraz Opatów ze Słupią⁷.

Ważną datą dla dekanatu kępińskiego jest rok 1821. Wówczas to, na mocy bulli papieża Piusa VII „De salute animarum”, dekanat kępiński (wraz z dekanatem ostrzeszowskim) został wyłączony z diecezji wrocławskiej i inkorporowany do nowo powstałej archidiecezji poznańskiej⁸.

25 marca 1992 r. papież Jan Paweł II wydał bullę *Totus Tuus Poloniae Populus*, która wprowadziła istotne zmiany w strukturze Kościoła katolickiego w Polsce. Wśród 13 nowych diecezji znalazła się także diecezja kaliska. W chwili jej powołania liczba dekanatów wynosiła 24, natomiast w 2015 r. wzrosła do 33. Odpowiednio liczba parafii wynosiła w 1992 r. 256, wzrastając do 282 w 2015 r.⁹

W nowo utworzonej diecezji znalazł się również dekanat kępiński, należący – jak już uprzednio wspomniano – do archidiecezji poznańskiej¹⁰.

Struktura organizacyjna Kościoła katolickiego w Polsce nie pokrywa się z oficjalnym podziałem administracyjnym. Aktualnie dekanat kępiński usytuowany jest w granicach dwóch gmin, tj. miasta i gminy Kępno oraz gminy Baranów.

Dekanat kępiński skupia blisko 30 tys. wiernych. W poszczególnych parafiach liczba ta wynosi:

⁷ Informacje pochodzą z publikacji ks. dr. hab. Edwarda Nawrota pt. *Dekanat ostrzeszowski, 1821–1945*, Poznań 2001.

⁸ E. Nawrot, *Dekanat Ostrzeszowski w latach 1821–1939*, „Saeculum Christianum” 2001, nr 1.

⁹ M. Kielng, S. Kęszka, *Diecezja kaliska. Parafie – kościoły – kaplice. Przeszłość i teraźniejszość*, Kalisz 2016.

¹⁰ Diecezja kaliska utworzona została z 3 archidiecezji i 3 diecezji. Wśród nich znalazły się 3 dekanaty z archidiecezji gnieźnieńskiej (Czermin, Jarocin, Pleszew), 9 dekanatów z archidiecezji poznańskiej (Bralin, Kępno, Koźmin Wlkp., Krotoszyn, Odolanów, Ołobok, Ostrzeszów i 2 dekanaty w Ostrowie Wlkp.), 6 dekanatów z archidiecezji wrocławskiej (Błaszki, Koźminek, Stawiszyn, Złoczew i 2 dekanaty w Kaliszu), 3 dekanaty z diecezji częstochowskiej (Bolesławiec bez parafii Skomlin, Lututów bez parafii Naramice i Wieruszów), 3 dekanaty z diecezji opolskiej (dekanat Wołczyn oraz parafie Uszyce i Zdziechowice z dekanatu Gorzów Śląski), a także 3 dekanaty z archidiecezji wrocławskiej (Twardogóra i Syców, bez parafii Poniatowice) i 3 parafie z dekanatu Milicz (Cieszków, Gądkowice i Trzebicko).

Miejscowość	Parafia	Przybliżona liczba wiernych
Baranów	św. Andrzeja Apostoła i św. Wawrzyńca	2100
Baranów	Miłosierdzia Bożego	1996
Donaborów	św. Marcina	950
Grębanin	Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny	1700
Hanulin	Matki Bożej Częstochowskiej	1250
Kępno	św. Marcina Biskupa	11652
Kępno	Matki Bożej Różańcowej	3191
Kierzno	Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny	770
Myjomice	św. Józefa i Wszystkich Świętych	1020
Olszowa	św. Jadwigi Śląskiej	968
Słupia p. Kępnem	Wszystkich Świętych	1780
Świba	św. Katarzyny Aleksandryjskiej	1020

Źródło: M. Kieling, S. Kęszka, *Diecezja kaliska. Parafie, kościoły, kaplice. Przeszłość i teraźniejszość. Opracowanie historyczno-źródłowe*, Kalisz 2016.

Diecezja kaliska należy do średniej wielkości w skali kraju. W jej skład, obok dekanatu kępińskiego, wchodzi jeszcze 32 tego typu jednostki organizacyjne obejmujące 283 parafie. Wedle danych z 2015 r. skupia ona ok. 732 tys. wiernych.

Obraz Lidii Szwancar przedstawiający autora wraz z żoną
na tle kościoła w latach 70. ub. w. Ze zbiorów autora publikacji.

CZĘŚĆ I

Kościóły i kaplice murowane

Motto

*Zachować i upowszechnić
piękno architektury i sztuki sakralnej
z uwzględnieniem jej regionalnego charakteru*

Kościół dekanatu kępińskiego

Aktualnie dekanat kępiński obejmuje 12 parafii. Centralną pozycję w strukturze dekanatu zajmuje parafia św. Marcina, która jest również siedzibą dziekana dekanatu kępińskiego.

W Kępnie, w jego północnej części, usytuowana jest druga, nowa parafia pw. Matki Boskiej Różańcowej. Została utworzona stosunkowo niedawno, bo w 2006 r.

Kierując się dalej na północ, docieramy do kolejnej parafii dekanatu kępińskiego, położonej w miejscowości Hanulin. Utworzona została w 1977 r. i nosi wezwanie Matki Boskiej Częstochowskiej.

Po drugiej stronie miasta znajduje się miejscowość Baranów. Istnieją tu dwie parafie. Jedna, znajdująca się w starej części Baranowa, funkcjonująca od kilku stuleci – z zabytkowym, drewnianym kościołem – nosi wezwanie św. Andrzeja Apostoła i św. Wawrzyńca. Druga parafia istnieje stosunkowo niedługo – została utworzona 2006 r. Mieści się na nowo powstałym osiedlu i nosi wezwanie Miłosierdzia Bożego. Wyposażona jest w nowoczesny, murowany budynek kościelny.

Jadąc dalej z Baranowa w kierunku południowym, napotkamy na miejscowość Słupia pod Kępem. Znajduje się w niej murowany kościół oraz siedziba parafii.

Kierując się z Baranowa na wschód, trafiamy na miejscowość Donaborów. Od kilku stuleci funkcjonuje w niej parafia katolicka, której widocznym symbolem jest drewniany zabytkowy kościół z przylegającym do niego cmentarzem.

Kilka kilometrów na zachód od Baranowa znajduje się miejscowość Grębanin, znana z istniejącego tam ośrodka rehabilitacyjnego. Naprzeciw wjazdu do ośrodka stoi drewniany kościół, który jest siedzibą parafii.

Kierując się na wschód od Kępna, napotykamy miejscowość Olszowa. Jest ona również siedzibą parafii, której ozdobą jest drewniany kościół w stylu góralskim, odnowiony w latach 80. ubiegłego wieku. Kilka kilometrów dalej znaj-

duje się kościoł w parafii Świba. Tam również od 2000 r. funkcjonuje parafia katolicka z drewnianym kościołem.

Udając się z Kępna drogą do Kalisza przez Grabów, po pięciu kilometrach znajdziemy się w Myjomicach. Już z dala widoczny jest usytuowany na małym wzniesieniu murowany kościół, siedziba parafii.

Odbijając z głównej drogi w prawo, po pięciu kilometrach napotkamy na miejscowość Kierzno. Jej ozdobą jest stary, zabytkowy drewniany kościół. Parafia w tej miejscowości istnieje od 1978 r.

Centralną częścią każdej parafii jest kościół zwany kościołem parafialnym. Z reguły stanowi on centrum życia społeczności parafialnej.

W przypadku niektórych mniejszych kościołów lub kaplic obsługa liturgiczna sprawowana jest przez kapłanów, mających siedzibę w kościołach parafialnych. W dekanacie kępińskim sytuacja taka ma miejsce jedynie sporadycznie, a posługa liturgiczna sprawowana jest przez kapłanów w ich kościołach parafialnych.

Fot. 1. Kościół pw. św. Marcina w Kępnie

Kępno – parafia św. Marcina Biskupa

Kościół św. Marcina z Tours w Kępnie wraz z dzwonnica wzniesiono w 1685 r., jako wotum za szczęśliwy powrót starosty wieluńskiego Marcina Konstantego Olszowskiego z odsieczy wiedeńskiej¹¹. Kościół konstrukcji drewnianej wy-

¹¹ W 1664 r. w Kempnie (Kępnie) istniał zbor luteranski. W 1684 r. dziedzic Kępna Marcin Olszowski, na podstawie wyroku trybunału piotrkowskiego, uzyskał zgodę na odebranie zboru ewangelickiego i erygowanie świątyni katolickiej. Równocześnie nastąpiło przekazanie do parafii kępińskiej dwóch okolicznych miejscowości: Krążków i Osin, uprzednio należących do parafii w Baranowie.

Fot. 2. Wnętrze kościoła pw. św. Marcina

budowano na planie krzyża. Fundatorem kościoła murowanego był natomiast ks. Alojzy Grzybowski, proboszcz parafii, który w testamencie zapisał folwark Grzybów na rzecz budowy nowej świątyni. Neobarokowy kościół wzniesiono w latach 1909–1911, zaś kilka lat wcześniej wybudowano Dom Katolicki. Proboszczem był wówczas ks. Ignacy Nowacki¹². Uroczystej konsekracji dokonał 15 października 1911 r. ks. bp Edward Likowski z Poznania.

Świątynię zaprojektował poznański architekt Roger Sławski (1871–1963) na wzór krotoszyńskiego kościoła Trynitarzy z 1774 r. Nie oznacza to jednak, że obie budowle są identyczne. Kępiński kościół odróżnia się oryginalną fasadą, przyozdobioną trzema figurami z piaskowca: Matki Bożej Wspomożycielki Wiernych (nad głównym wejściem) oraz Świętych Patronów Polski – św. Wojciecha (po prawej) i św. Stanisława (po lewej).

Jednonawową bryłę kościoła wieńczy beczkowate sklepienie wsparte na potężnych filarach, przez które poprowadzono arkadowe przejścia. Znajdującą się na osi nawy głównej 49-metrową wieżę przykrywa miedziany hełm. Świątynia ma 48 metrów długości i 26 metrów szerokości.

¹² Proboszcz kępiński od 1901 do 1943 r. . Ks. I. Nowacki obok funkcji religijnych pełnił wiele znaczących funkcji społecznych. Założył kilka zrzeszeń m. in. Towarzystwo Katolickich Robotników Polskich (1903 r.), Towarzystwo Terminatorów (1907 r.; przekształcone następnie w Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej), oraz Towarzystwo Śpiewu (1909 r.). W listopadzie 1918 r. wybrano go na prezesa Powiatowej Rady Ludowej w Kępnie. Miesiąc później zaś pełnił rolę delegata powiatu kępińskiego na Polski Sejm Dzielnicowy w Poznaniu. 3 września 1939 r. ks. Ignacy Nowacki został aresztowany przez Niemców.

Kaplice i krzyże oczami artystów

Kapliczki i krzyże zawsze stanowiły inspirację dla artystów w ich twórczości, zwłaszcza o tematyce regionalnej. Możemy zauważyć wiele obrazów, których kanwą są miejscowe kościoły, kapliczki, krzyże itd. Podobna tematyka bardzo często spotykana jest wśród regionalnych poetów, gdzie podstawą wierszy są zwłaszcza kapliczki i figury. Tematykę sakralną dotyczącą kapliczek i krzyży znaleźć można także w wielu utworach znanych zespołów muzycznych.

Poniżej przedstawiamy, w pierwszej części piosenkę znanego zespołu Czerwone Gitary oraz wiersze miejscowych artystów poświęcone małym obiektom sakralnym. W drugiej części prezentujemy przykłady malarstwa o tematyce sakralnej. Autorem czterech obrazów przedstawiających kościoły omawiane w niniejszej publikacji jest znany kępiński artysta – malarz Marek Kamecki.

Czerwone Gitary

Biały Krzyż

Gdy zapłonął nagle świat
Bezdrożami szli przez śpiący las
Równym rytmem młodych serc
Niespokojne dni odmierzał czas
Gdzieś pozostał ognisk dym
Dróg przebytych kurz, cień siwej mgły
Tylko w polu biały krzyż
Nie pamięta już, kto pod nim śpi
Jak myśl sprzed lat
Jak wspomnień ślad
Wraca dziś pamięć o tych
Których nie ma
Żegnał ich wieczorny mrok

Gdy ruszali w bój, gdy cichła pieśń
Szli, by walczyć o twój dom
Wśród zielonych pól, o nowy dzień
Jak myśl sprzed lat
Jak wspomnień ślad
Wraca dziś pamięć o tych
Których nie ma
Bo nie wszystkim pomógł los
Wrócić z leśnych dróg, gdy kwitły bzy
W szczerym polu biały krzyż
Nie pamięta już, kto pod nim śpi
W szczerym polu biały krzyż
Nie pamięta już, kto pod nim śpi (...)

Ewa Walentyna Maciejewska

Przed kapliczką w Baranowie

Przez małe białe okienko zagląda promyk jesiennego słońka	miłości bez skazy Nieskończonej pomodłę się tutaj przez chwilę pragnę jak barwne motyle złożyć u stóp Matki Najświętszej słowa miłości wdzięczne
w tym uroczym zakątku wśród pól złocistych i łąk ukwieconych pachnących świat zdaje się być na początku	

Józef Frąckowiak

Kapliczka na rozstaju dróg

Na rozstaju stoi wśród kwiatów na tle pól i chmur Z krzyżem na szczycie Z Mateczką u stóp Cokół duży jak drogowskaz znaczy miejsce	Pomaga w wyborze Gromadzi gdy potrzeba dziękczynieniu lub noga z gazu na zastanowienie Jak dalej ze znakiem może by jak to niebo niebieskie żyć szczęśliwie
--	---

Marek Kowalski

Samotny krzyż

Nie wyobrażam sobie Polskich pól i pejzaży Bez tych samotnie Stojących krzyży Gdzie styka się i miesza	Ze sobą Ludzki trud i Boży ład Gdzie jak na dłoni widać Pokorę człowieka Wobec Stwórcy
--	--

Który wie dobrze
czego nam trzeba
Stoją samotnie
I swymi ramionami
Obejmują w akcie Miłości
Niejako wszechświat cały
A w nim

Ciebie, mnie
Chylącego głowę
Bez czapki – bo w ręce
szepczącego
Szczęść Boże!
(Albo pochwalony bądź Boże!)

Kościół na płótnie

Baranów*

* ze zbiorów Mirosławy Malinowskiej

Baranów**

Donaborów**

Świba**

** ze zbiorów autora

Spis fotografii

Fot. 1. Kościół pw. św. Marcina w Kępnie.....	23
Fot. 2. Wnętrze kościoła pw. św. Marcina.....	24
Fot. 3. <i>Królowa Świętych Polskich</i> autorstwa Tadeusza Popiela	25
Fot. 4. Ołtarz główny w kościele św. Marcina.....	25
Fot. 5. Ołtarz z figurą Matki Boskiej	26
Fot. 6. Ołtarz Opatrzności Bożej.....	26
Fot. 7. Organy w kościele św. Marcina	27
Fot. 8. Rzeźba Chrystusa Ukrzyżowanego i chrzcielnica w kościele św. Marcina	28
Fot. 9. Obraz na sklepieniu przedstawiający Chrzest Polski.....	28
Fot. 10. Witraże w oknach kościoła pw. św. Marcina	29
Fot. 11. Ambona w kościele pw. św. Marcina.....	29
Fot. 12. Tablica upamiętniająca rycerstwo polskie zmierzające z odsieczą do Wiednia	30
Fot. 13. Tablica poświęcona Władysławowi Rabskiemu	31
Fot. 14. Tablica upamiętniająca Rok Jubileuszowy	31
Fot. 15. Grota Matki Boskiej z Lourdes	31
Fot. 16. Widok ogólny kościoła pw. Matki Boskiej Różańcowej	32
Fot. 17. Kamień węgielny kościoła pw. Matki Boskiej Różańcowej	33
Fot. 18. Widok kościoła pw. Matki Boskiej Różańcowej od ul. Poznańskiej.....	33
Fot. 19. Wnętrze kościoła pw. Matki Boskiej Różańcowej.....	34
Fot. 20. Obraz patronki kościoła.....	34
Fot. 21. Dzwonnica przy kościele w Hanulinie	35
Fot. 22. Widok ogólny kościoła pw. Matki Boskiej Częstochowskiej	37
Fot. 23. Kamień węgielny kościoła Matki Boskiej Częstochowskiej.....	38
Fot. 24. Tablica upamiętniająca konsekrację kościoła w Hanulinie.....	38
Fot. 25. Dokument erekcyjny budowy kościoła parafialnego Hanulinie.....	39
Fot. 26. Wnętrze kościoła M B Częstochowskiej	40
Fot. 27. Figura Matki Bożej	41
Fot. 28. Pomnik papieża św. Jana Pawła II.....	42
Fot. 29. Kościół pw. św. Andrzeja Apostoła i św. Wawrzyńca w Baranowie	43

Fot. 30. Widok wnętrza kościoła w Baranowie.....	44
Fot. 31. Organy w kościele św. Andrzeja Apostoła i św. Wawrzyńca	45
Fot. 32. Figura Matki Boskiej na dziedzińcu kościoła w Baranowie	46
Fot. 33. Kapliczka nieopodal kościoła w Baranowie.....	46
Fot. 34. Kościół pw. Miłosierdzia Bożego	48
Fot. 35. Pierwsza msza św. w kościele Miłosierdzia Bożego.....	49
Fot. 36. Wnętrze kościoła pw. Miłosierdzia Bożego	49
Fot. 37. Kościół pw. Wszystkich Świętych w Słupii	50
Fot. 38. Wnętrze kościoła pw. Wszystkich Świętych	51
Fot. 39. Ołtarz główny w kościele Wszystkich Świętych.....	52
Fot. 40. Ołtarz Wszystkich Świętych autorstwa St. Szembeka.....	53
Fot. 41. Widok ogólny kościoła w Donaborowie	54
Fot. 42. Ołtarz główny w kościele w Donaborowie	55
Fot. 43. Dwa ołtarze boczne w kościele w Donaborowie.....	56
Fot. 44. Stacje Drogi Krzyżowej w kościele w Donaborowie.....	56
Fot. 45. Organy w kościele w Donaborowie	57
Fot. 46. Chrzcielnica w kościele w Donaborowie.....	58
Fot. 47. Cmentarz przykościelny w Donaborowie	58
Fot. 48. Figura św. Jana Pawła II.....	59
Fot. 49. Inskrypcja przy wejściu do kościoła w Donaborowie.....	59
Fot. 50. Zewnętrzna fasada kościoła w Donaborowie upamiętniająca bł. ks. Jerzego Popiełuszkę ...	60
Fot. 51. Figura przy kościele w Donaborowie.....	60
Fot. 52. Figura przy kościele w Donaborowie.....	60
Fot. 53. Kapliczka wśród drzew przy kościele w Donaborowie.....	61
Fot. 54. Kościół pw. NMP Niepokalanie Poczętej.....	62
Fot. 55. Grębanin – ołtarz główny	63
Fot. 56. Wizerunki świętych.....	64
Fot. 57. Malowidła na sklepieniu.....	65
Fot. 58. Malowidła na ścianie bocznej	65
Fot. 59. Malowidła na ścianie bocznej	66
Fot. 60. Kaplica tymczasowa w Grębaninie.....	66
Fot. 61. Dzwonnica przykościelna w Grębaninie.....	67
Fot. 62. Pomnik poświęcony Gabrielowi Hawryle Hołubkowi	68
Fot. 63. Widok ogólny kościoła w Olszowie.....	69
Fot. 64. Wnętrze kościoła św. Jadwigi Śląskiej	70
Fot. 65. Dwa ołtarze boczne w kościele św. Jadwigi Śląskiej.....	71
Fot. 66. Tablica pamiątkowa w kościele w Olszowie	72
Fot. 67. Kapliczka przy kościele w Olszowie.....	72

Fot. 68. Widok ogólny kościoła w Świbie	73
Fot. 69. Ołtarz główny w kościele w Świbie	75
Fot. 70. Świba – organy	75
Fot. 71. Dwa ołtarze boczne w kościele w Świbie	75
Fot. 72. Dzwonnica przy kościele we Świbie	76
Fot. 73. Kapliczka przy kościele w Świbie	76
Fot. 74. Świba – figura św. Józefa	76
Fot. 75. Widok ogólny kościoła w Kierznie	77
Fot. 76. Wnętrze kościoła pw. Wniebowzięcia NMP i św. Mikołaja	78
Fot. 77. Ukrzyżowanie na belce tęczy	79
Fot. 78. Ołtarz boczny	79
Fot. 79. Organy w kościele w Kierznie	80
Fot. 80. Widok kościoła w Myjomicach	81
Fot. 81. Tablica poświęcona fundatorowi kościoła w Myjomicach	82
Fot. 82. Wejście do kościoła w Myjomicach oraz pomnik św. Jana Pawła II	82
Fot. 83. Wnętrze kościoła w Myjomicach	83
Fot. 84. Relikwie św. Jana Pawła II	84
Fot. 85. Tablica poświęcona konsekracji kościoła	84
Fot. 86. Organy w kościele w Myjomicach	84
Fot. 87. Dzwonnica kościoła w Myjomicach	85
Fot. 88. Dwie figury przy kościele w Myjomicach	85
Fot. 89. Kaplica cmentarna pw. Wszystkich Świętych	89
Fot. 90. Tablica poświęcona ks. Rapiorowi	89
Fot. 91. Kaplica w Mroczeniu	90
Fot. 92. Wnętrze kaplicy w Mroczeniu	91
Fot. 93. Krążkowy – kaplica modlitewna	92
Fot. 94. Ołtarz główny kaplicy w Krążkowach	93
Fot. 95. Figura św. Ojca Pio	93
Fot. 96. Kaplica w Mariance Mroczeńskiej	94
Fot. 97. Wnętrze kaplicy w Mariance Mroczeńskiej	95
Fot. 98. Kapliczka w Kępnie, ul. Obrońców Pokoju	103
Fot. 99. Kapliczka w Osinach	104
Fot. 100. Kapliczka w Osinach	105
Fot. 101. Kapliczka św. Teresy w Osinach	106
Fot. 102. Kapliczka na Klinach	107
Fot. 103. Kapliczka na drzewie w Nowym Baranowie	108
Fot. 104. Kapliczka na drodze Baranów – Jankowy	109
Fot. 105. Jankowy – kapliczka	110

Fot. 106. Kapliczka w Łęce Mroczeńskiej	111
Fot. 107. Przebudowana kapliczka w Łęce Mroczeńskiej. Poświęcona poległym dwóm konfederatom barskim, którzy wyrwali się z okrążenia na Remiszówce	111
Fot. 108. Kapliczka w Mroczeniu	112
Fot. 109. Kapliczka Matki Boskiej w Donaborowie.....	113
Fot. 110. Grębanin – św. Jan Nepomucen	114
Fot. 111. Kapliczka na wodzie w Grębaninie.....	115
Fot. 112. Kapliczka w Grębaninie – Kolonii Pierwszej	116
Fot. 113. Kapliczka w Grębaninie – Kolonii Drugiej.....	117
Fot. 114. Kapliczka w Świbie	118
Fot. 115. Kierzno – kapliczka	119
Fot. 116. Kapliczka Niepokalanego Poczęcia w Pustkowie Kierzeńskim.....	120
Fot. 117. Kapliczka NM Niepokalanie Poczętej.....	121
Fot. 118. Ostrówiec – Kapliczka Matki Boskiej.....	122
Fot. 119. Ostrówiec – kapliczka św. Józefa	123
Fot. 120. Kapliczka w Joance z wizerunkiem Matki Boskiej Częstochowskiej.....	124
Fot. 121. Kapliczka św. Rocha w Grębaninie	125
Fot. 122. Figura Matki Boskiej w Kępnie przy ul. Poznańskiej	129
Fot. 123. Figura Serca Jezusowego w Krążkowach.....	130
Fot. 124. Hanulin – Figura Pana Jezusa (przy drodze Kępno – Ostrów Wlkp.)	131
Fot. 125. Figura Serca Jezusowego w Szklarc Mielęckiej	132
Fot. 126. Słupia pod Kępem – droga do Kępna.....	133
Fot. 127. Figura na obelisku w Donaborowie – Najświętsze Serce Pana Jezusa	134
Fot. 128. Figura św. Józefa w Mroczeniu.....	135
Fot. 129. Świba – figura Serca Jezusowego.....	136
Fot. 130. Myjomice – figura Matki Bożej (przy drodze Kępno – Mikorzyn).....	137
Fot. 131. Kierzno – Figura Serca Jezusowego	138
Fot. 132. Kierzno – figura Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny	139
Fot. 133. Baranów – nieistniejąca kapliczka św. Jana Nepomucena	140
Fot. 134. Zdjęcie z 1932 r.	141
Fot. 135. Baranów – pomnik upamiętniający 41 poległych mieszkańców Baranowa w latach 1914–1920	142
Fot. 136. Tablica na cokole pomnika w Baranowie	143
Fot. 137. Kępno, ul. Wrocławska	147
Fot. 138. Krzyż przydrożny w Mianowicach	148
Fot. 139. Lisiny	149
Fot. 140. Krzyż w Osinach.....	150
Fot. 141. Biały Młyn	151

Fot. 142. Krzyż w polu w miejscowości Szklarka Mielęcka	152
Fot. 143. Krzyż w Szklarce Mielęckiej.....	153
Fot. 144. Szklarka Mielęcka	154
Fot. 145. Krzyż w Osinach.....	155
Fot. 146. Krzyż przydrożny w Hanulinie (na trasie Kępno – Ostrów Wlkp.)	156
Fot. 147. Krzyż na polu między Krążkowami a Olendrami	157
Fot. 148. Krążkowy krzyż przydrożny na trasie Kępno – Mikorzyn.....	158
Fot. 149. Krzyż przy drodze z Krążków na Kliny	159
Fot. 150. Krzyż w Olędрах	160
Fot. 151. Krzyż w Klinach	161
Fot. 152. Krzyż przydrożny między Baranowem a Jankowami.....	162
Fot. 153. Tabliczka umieszczona na krzyżu	162
Fot. 154. Krzyż na terenie Baranowa przy drodze w kierunku miejscowości Jankowy	163
Fot. 155. Krzyż na Remiszówce.....	164
Fot. 156. Krzyż przydrożny między Słupią pod Kępnem a Baranowem	165
Fot. 157. Baranów – wjazd od strony Słupi	166
Fot. 158. Krzyż między Baranowem a Mroczeniem	167
Fot. 159. Świba – krzyż przy przejeździe kolejowym.....	168
Fot. 160. Krzyż na drodze Świba-Donaborów	169
Fot. 161. Krzyż między Donaborowem a Biadaszkami.....	170
Fot. 162. Krzyż w Olszowej	171
Fot. 163. Krzyż przy drodze Olszowa – Kierzno na ul. Bursztynowej.....	172
Fot. 164. Ostrówiec.....	173
Fot. 165. Krzyż przy drodze powiatowej Jankowy – Donaborów	174
Fot. 166. Tablica na krzyżu.....	174
Fot. 167. Marianka Mroczeńska (parafia Grębanin)	175
Fot. 168. Krzyż w Mroczeniu na rozstaju dróg.....	176
Fot. 169. Krzyż przy ul. Granitowej, przy drodze do Baranowa	177
Fot. 170. Kierzno – krzyż naprzeciwko kościoła.....	178
Fot. 171. Krzyż naprzeciw szkoły w Grębaninie	179
Fot. 172. Krzyż na drodze między Kierzenkiem a Świbą	180
Fot. 173. Krzyż w Grębaninie obok posesji pani Klary Wieczorek	181
Fot. 174. Krzyż naprzeciw szkoły w Grębaninie	182
Fot. 175. Krzyż obok posesji pana S. Kieronia	183
Fot. 176. Krzyż w Grębaninie Kolonia Druga.....	184
Fot. 177. Krzyż w miejscowości Dziekanii	185
Fot. 178. Krzyż posadowiony przy drodze krajowej nr 39 z Kępna do Mroczenia	186

- Cieplik K., *Rychtalscy organmistrzowie*, Lubin–Kępno 2018.
- Fabisz P.W., *Kronika dekanalna Kempińska*, Wrocław 1855.
- Fabisz P.W., *Kronika Parafialna Baranowska*, Wrocław 1853.
- Gillmeister K., *Krzyże i kapliczki przydrożne, czyli opowieść o świętych i przestrzeni*, Fabryka Sztuk Centrum Wystawienniczo-Regionalne Dolnej Wisły, Tczew 2015.
- Janiszewski J., *Powiat kępiński z mapką powiatu na podstawie różnych źródeł*, Drukarnia Spółkowa, Kępno 1928.
- Kieling M., Kęszka S., *Diecezja kaliska. Parafie, kościoły, kaplice. Przeszłość i teraźniejszość. Opracowanie historyczno-źródłowe*, Kalisz 2016.
- Kodeks prawa kanonicznego 1983.
- Kowalski S., *Dzieje Kępna. Od początku istnienia do 2015 r.*, Kępno 2018.
- Łagodziński Cz., *Rzymsko-Katolicka Parafia w Kępnie w pierwszej połowie XX wieku. Przyczynek do dziejów duszpasterstwa w Wielkopolsce*, Wrocław 1977.
- Mirecki J., Osypiuk J., *Sacrum w krajobrazie. Kapliczki, figury, krzyże i stare nagrobki jako dziedzictwo kulturowe ziemi nekielskiej*, Nekla 2020.
- Nawrocki S., Kurzawa J., *Dzieje Kępna*, Kalisz 1982.
- Nawrot E., *Dekanat ostrzeszowski 1821–1945*, Poznań 2001.
- Nowacki J., *Dzieje archidiecezji poznańskiej*, t. 2. *Archidiecezja w granicach historycznych i jej ustrój*, Poznań 1964.
- Okoniewska K., *Figury, kapliczki i krzyże przydrożne na terenie Poznania*, Łódź–Poznań 2019.
- Olejniki M., *Moja mała ojczyzna – Krązkowy*, maszynopis.
- Pawicki J., *Krzyże, figury i kapliczki przydrożne Ziemi Kościańskiej*, Kościan 2016.
- Seweryn T., *Kapliczki i krzyże przydrożne w Polsce*, Warszawa 1958.
- Sobczak J., *Kapliczki przydrożne Poznania*, Poznań 1999.
- Tyszkiewicz H., *Drewniane kościoły powiatu kępińskiego*, Kępno 2007.

Jerzy Kazimierz Babiak – dzieciństwo i młodość spędził w Kępnie. Nadal silnie związany z Ziemią Kępińską. Przewodniczący Sądu Koleżeńskiego Ruchu Stowarzyszeń Regionalnych RP, Prezes Wielkopolskiego Towarzystwa Kulturalnego w Poznaniu. Zawodowo ekonomista i politolog, Prorektor Wielkopolskiej Wyższej Szkoły Społeczno-Ekonomicznej w Środzie Wielkopolskiej, były Prodziekan Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Doctor Honoris Causa Międzynarodowego Uniwersytetu Ekonomiczno-Humanistycznego w Równem na Ukrainie, Visiting profesor wielu uniwersytetów zagranicznych, takich jak Iowa State University (USA), Królewski Uniwersytet w Kopenhadze (Dania), Uniwersytet w Kragujevcu (Serbia), Uniwersytet w Wiedniu (Austria), University

of Oviedo (Hiszpania), University of Bergen (Norwegia), Belgrad University of Cooperation, Economics & Law (Rosja), Riga Stradiņš University (Łotwa), MUE-H w Równem (Ukraina). Autor ponad 250 publikacji z dziedziny rolnictwa, polityki gospodarczej, finansów i bankowości.

Profesor Jerzy Babiak brał udział w wielu misjach zagranicznych. Już w 1990 r. był członkiem pierwszej wizyty gospodarczej pod patronatem Ministra Współpracy Gospodarczej z Zagranicą do Afryki Południowej, do Johannesburga, Pretorii i Kapsztadu. W trakcie pobytu w USA przebywał z wizytą studyjną w Międzynarodowym Funduszu Walutowym w Waszyngtonie. W latach 1986–1990 był dyrektorem Summer School of Economic and Foreign Trade organizowanej przez Fundację Kościuszkowską z Nowego Jorku i Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu. W latach 1997–1998 był Kierownikiem Punktu Konsultacyjnego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu (Zielona Góra). W 2011 r. był współorganizatorem Międzynarodowej Konferencji w Brukseli pod patronatem Przewodniczącego Parlamentu Europejskiego, dotyczącej wprowadzenia europejskiej polityki innowacji (vide Jerzy Babiak, Tadeusz Baczo, „European Innovation” – Warsaw–Brussels 2011).

W ramach polsko-ukraińskiej współpracy naukowej przygotował wraz z partnerami podręcznik dla studentów z Ukrainy (Є. Бабяк, В. Борејко, А. Кісьолек, ОКРЕМІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ПОЛЬЩИ ТА УКРАЇНИ, Рівне – Срьода Великопольська, 2018).

W ostatnim czasie obok głównego nurtu zainteresowań zawodowych zajmuje się losami Polaków i dziedzictwa kulturowego na Kresach Wschodnich. W szczególności jest pasjonatem architektury sakralnej. Autor monografii *Lwowskie sacrum. Nostalgiczna podróż śladami polskości i Polaków*, SILVA RERUM, Poznań 2020.

Publikacja profesora Jerzego Kazimierza Babiaka jest Jego kolejnym w ciągu ostatnich kilku lat opracowaniem o charakterze regionalistycznym. Splatają się bowiem w obszarze zainteresowania Autora wątki zarówno osobistej więzi z „małą ojczyzną”, z miejscem Jego urodzenia i okresu młodości, z tamtejszą społecznością, jak również związki z krajobrazem jakże przecież urokliwej Ziemi Kępińskiej, którego nieodzownym elementem są miejscowe kościoły oraz kapliczki, krzyże i figury przydrożne. Z przedstawienia Czytelnikom tej charakterystycznej materialnej spuścizny kulturowej dekanatu kępińskiego – bo taki obszar obejmuje zasięgiem swego zainteresowania Autor – płynie fascynacja nie tylko jej historią, która w ciągu syntetycznej narracji jest ciągle jakby aktualizowana, lecz również jej miejscem i rolą w życiu współczesnym mieszkańców regionu kępińskiego. W ten sposób to, co jest materialne, zostało przez Autora podniesione i wyniesione do rangi tradycji, która przekazywana z pokolenia na pokolenie staje się źródłem tożsamości miejscowej społeczności i powodem do dumy. Zostaje jej *sacrum*...

Prof. dr hab. Ryszard Kowalczyk
regionalista, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Nie można zrozumieć człowieka, jeśli zapomni się, skąd pochodzi i gdzie znajduje się jego mała ojczyzna. Każdy człowiek prędzej czy później zaczyna tęsknić za tym miejscem, gdzie się urodził i żył w dziecięcych czy młodzieńczych latach. Najczęściej te miejsca kojarzą nam się z tym, co najlepszego spotkało nas w życiu.

Życie duchowe i religijne zajmuje w naszym życiu znaczące miejsce. Zwykle w młodości staramy się zaczerpnąć z tego źródła jak najwięcej. Miejsca takie jak kościoły, kaplice, w których przyjmowaliśmy pierwsze duchowe pouczenia naszych rodziców i bliskich, gdzie przyjmowaliśmy pierwsze sakramenty, gdzie przeżyaliśmy spotkanie z Najwyższym, to miejsca szczególne. Choć stały się dla nas miejscami wielkich spraw, często niewiele wiemy o ich historii. Dlatego niniejsza książka Jerzego Kazimierza Babiaka stanowi doskonałą okazję, aby poznać te miejsca nieco głębiej. Pozycja autora nie stanowi kompletnego opracowania historycznego, ale jest materiałem, który może pociągnąć człowieka do refleksji nad tym miejscem, a nawet skłonić do dalszych poszukiwań.

Ks. dr Waldemar Hanas
Archidiecezja Poznańska

Wydawnictwo Naukowe SILVA RERUM
www.wydawnictwo-silvarerum.eu